

Obsah

1.	Úvod a cíle práce.....	8
2.	Historické aspekty růstových studií.....	10
3.	Problematika práce - teoretické poznatky.....	16
3.1	Růst a vývoj dítěte	16
3.1.1	Obecné zákonitosti růstu.....	16
3.1.2	Dynamika růstu - periodizace dětského vývoje	18
3.1.3	Fyziologické varianty růstu.....	20
3.1.4	Adaptivní růst.....	23
3.1.5	Intersexuální variabilita růstu a vývoje.....	24
3.1.6	Růstová dynamika - modelování růstu.....	25
3.2	Psychomotorický vývoj dítěte a jeho auxologické aspekty.....	29
3.2.1	Pohyb v kojeneckém věku.....	29
3.2.2	Pohyb v batolecím věku.....	30
3.2.3	Pohyb v předškolním věku.....	31
3.2.3.1	Význam pohybové aktivity u dětí v mateřských školách.....	32
3.2.4	Pohyb v mladším školním věku - prepuberta.....	33
3.2.5	Pohyb ve starším školním věku - puberta.....	34
3.2.6	Pohyb v dorostovém věku - adolescence.....	34
4.	Materiál a metodika výzkumu.....	36
4.1	Růstová dynamika somatických parametrů - semilongitudinální růstová studie.....	36
4.2	Somatické a motorické charakteristiky předškolních dětí.....	40
5.	Statistické zpracování dat.....	45
5.1	Růstová dynamika somatických parametrů - semilongitudinální růstová studie.....	45
5.2	Somatické a motorické charakteristiky předškolních dětí.....	50
6.	Výsledky.....	52
6.1	Růstová dynamika somatických parametrů - semilongitudinální růstová studie	52
6.1.1	Vývoj znaků s pravidelnou růstovou dynamikou.....	52
6.1.1.1	Tělesná výška.....	52

6.1.1.2	Tělesná hmotnost.....	53
6.1.1.3	Výška vsedě.....	55
6.1.1.4	Subischiální délka.....	56
6.1.1.5	Délka horní končetiny.....	57
6.1.1.6	Biakromiální šířka ramen.....	58
6.1.1.7	Bikristální šířka pánve.....	60
6.1.1.8	Obvod hrudníku přes mesosternale / thelion.....	61
6.1.2	Vývoj znaků s variabilní růstovou dynamikou.....	62
6.1.2.1	Gluteální obvod.....	62
6.1.2.2	Obvod paže relaxované.....	64
6.1.2.3	Obvod stehna gluteální.....	65
6.1.2.4	Tloušťka kožní řasy nad tricepsem.....	66
6.1.2.5	Tloušťka subskapulární kožní řasy	68
6.1.2.6	Tloušťka suprailiackální kožní řasy.....	69
6.1.2.7	Tloušťka kožní řasy na stehně.....	71
6.1.3	Vzájemné porovnání růstové dynamiky sledovaných somatických parametrů.....	73
6.2	Somatické a motorické charakteristiky předškolních dětí.....	78
6.2.1	Somatické znaky.....	78
6.2.1.1	Tělesná výška.....	78
6.2.1.2	Tělesná hmotnost.....	80
6.2.1.3	Výška bodu iliospinale.....	83
6.2.1.4	Šířkové parametry.....	86
6.2.1.5	Obvodové parametry.....	93
6.2.1.6	Kožní řasy.....	101
6.2.2	Motorické testy.....	111
6.2.2.1	Hluboký předklon vsedu.....	111
6.2.2.2	Skok daleký z místa odrazem snožmo.....	115
6.2.2.3	Test dynamické rovnováhy.....	120
6.2.3	Vzájemný vztah motorických schopností a tělesných dispozic.....	125
7.	Diskuse.....	128
7.1	Růstová dynamika somatických parametrů - semilongitudinální růstová studie.....	128
7.2	Somatické a motorické charakteristiky předškolních dětí - longitudinální sonda....	137
7.2.1	Srovnání souboru předškolních dětí s normativním souborem české populace - CAV 2001.....	137

7.2.2 Porovnání souboru předškolních dětí se souborem dětí z mateřských škol..... 142

7.2.3 Porovnání motorické výkonnosti..... 149

8. Závěry..... 153

9. Souhrn/Summary..... 158

10. Literatura..... 169

11. Seznam příloh..... 179

... chronických a systémových onemocnění v dětském věku, jakož i projevy
... kongenitálních dysmorfii či chromozomálních poruch vedou většinou k rozvoji
... retardace. Růst však reaguje velice citlivě i na další environmentální faktory, jako jsou
... stravovací návyky, pohybová aktivita či psychická a emocionální deprivace dítěte.
... ve všech aspektech vývoje a je tak velice citlivým indikátorem zdravotního
... dítěte.

Pro posuzování individuálního růstu je používáno srovnání tělesných charakteristik
... normativními, resp. referenčními údaji. Ty jsou většinou výsledkem reprezentativních
... studií, referenční údaje některých tělesných parametrů doporučuje i Světová
... organizace (WHO). Existence normativních hodnot, které pocházejí z různých
... však mnohdy vede k rozdílnosti názoru na kritické hodnoty sledovaných
... charakteristik. Česká republika disponuje vlastními národními referenčními daty tělesných
... dětí a mládeže již od 50. let 20. století, kdy začala tradice celostátních
... výzkumů, opakovaných vždy v desetiletých intervalech. Pediatri a
... tak mají k dispozici vždy rozsáhlé normativy tělesné výšky a řady dalších
... parametrů. Jeden z důležitých ukazatelů růstu však stále chybí a to údaje o růstové
... rychlosti. Přitom právě výrazný pokles či naopak vzestup růstového tempa je prvním
... patologického jevu a má tedy mnohdy vyšší informační
... než údaje tělesné výšky, které jsou zatíženy mnohem vyšší interindividuální
... variabilitou. Hodnoty růstové rychlosti lze stanovit z opakovaných vyšetření tělesné výšky (i
... somatických parametrů), tedy formou longitudinálního výzkumu. Realizace tohoto
... je však v současné době z mnoha objektivních příčin značně náročná. V úvahu je
... brát i fakt, že u některých tělesných charakteristik může být v době publikace údajů
... působení sekulárních změn snižova jejich validitu a to zejména v mladších věkových
... kategoriích. Z tohoto důvodu byl testován jiný postup stanovení údajů o růstové rychlosti a to
... matematického modelu při zpracování dat získaných formou reprezentativní